

REGIO REGIA

A KÖZÉP-DUNÁNTÚL ÉRTÉKTEREMTŐINEK MAGAZINJA

Tatabánya Erőmű Kft.
Maszlavér István
ügyvezető

Tatabánya
Vájár köz 2.
2800

Dr. Csath Magdolna

Közgazdász

Új városok a régióban

Finn lépcső
Veszprémben

Tökfesztivál
Rácalmás

Nagykapacitású hőtároló épül a tatabányai fűtőerőműben

Gazdaságosabb üzemmenet

A 2010-es év nem csak új tulajdonosokat, de új elképzeléseket is hozott a Tatabányai Erőmű Kft. életében. A most induló beruházásról, és a további fejlesztési tervekről a társaság két ügyvezetőjével: Maszlavér Istvánnal és Kamarás Zoltánnal beszélgettünk.

- Mennyire megszokott, hogy egy erőmű városi tulajdonban van?

- Az olyan erőművek, amelyekben a villamosenergia-termelés mellett hőenergiát is előállítottak a korábbi években a Magyar Villamos Művekhez tartoztak, állami tulajdonban voltak. Ezek a termelt távhőt értékesítették a hőszolgáltatást végző – általában önkormányzati tulajdonú társaságnak. Manapság viszont már nem ritka, hogy a nagyobb települések tulajdonosként, vagy résztulajdonosként jelennek meg az ilyen jellegű vállalkozásokban is. A kisebb városokban – kisebb távhőrendszereknél - az a jellemző, hogy egy cégen belül működtetik a hőtermelést és a hőszolgáltatást. A nagyobbakban azonban rendszerint olyan erőművek működnek, amelyek fő funkciója a villamosenergia előállítása, és az ezzel párhuzamosan termelt hőt hasznosítják a helyi távfűtésnél. Ilyen a miénk is, országos szinten a 6-8 legnagyobb teljesítményű kapcsolt erőmű között szerepelünk. A tatabányai önkormányzat 2010 elején a Magyar Villamos Művektől vásárolta meg a többségi tulajdont, 51%-ot, a fennmaradó 49% pedig az ELMIB Energetikai Zrt. birtokába

került. A két tulajdonos képviselőjét egy-egy ügyvezető látja el, a város részéről Maszlavér István, a szakmai befektető oldaláról pedig jómagam – kezdi a bemutatkozást Kamarás Zoltán.

- 1898, az alapítás éve - hihetetlenül messzinek tűnik. Milyen nagyobb változások voltak attól kezdve az erőmű életében?

- Hosszú idő telt el az indulás óta, de elődeink gondoskodtak arról, hogy az utókor mindig emlékezzen a kezdetekre: felvették az alapítás évét a kéménybe, ami ma is jól látható - mesél a múlttól Kamarás Zoltán. - Ez egy száz évnél is idősebb erőmű, melynek a feladata eredendően a villamosenergia előállítása volt, távfűtés ugyanis akkoriban még nem létezett. Alapvetően a szénbánya kiszolgálására hozták létre. A távhőrendszer kiépítése csak az '50-es években indult, és a '60-as évek második felében vett lendületet, a panelházak megjelenésével.

- Közel száz esztendőn át - veszi át a szót Maszlavér István - szénrel fűtötték a kazánokat, aztán átálltak az olajfűtésre, 2004-től pedig az olajat és a gázt egyesesen használták. Ma gyakorlatilag 100%-ban gázzal fűtünk, az olaj tar-

talékként funkcionál. A gazdasági környezet tehát folyamatosan változott, és nem volt ez másképp az utóbbi években sem. Az itt folyó termelésre alapvetően két tényező gyakorol nagy hatást: a földgáz világpiaci ára, valamint a forint/dollár árfolyama. Az elmúlt időszakot vizsgálva, azt láthatjuk, hogy a gáz ára folyamatosan növekszik, és ezzel párhuzamosan a dollár is erősödik. Ráadásul a válság hatására a villamosenergia világpiaci ára zuhanni kezdett, mert Európa-szerte fölös kapacitások keletkeztek. A nagy - francia, német - atomerőművek nem állhatnak le, ezért nyomott áron kínálják portékájukat. A távvezeték-rendszernek köszönhetően a konkurens külföldi áram ma már nagy távolságokra is eljuthat, így a hazai termelők még alacsonyabb áron, gyakran veszteséggel kénytelenek értékesíteni az általuk előállított villamosenergiát. Jól látható tehát, hogy a gazdasági környezet folyamatosan kikényszeríti a változást, ez pedig vagy a technológiában történik, vagy a tüzelőanyag terén.

- A most induló beruházás miben jelent majd előrelépést?

- A hamarosan megépülő hőtároló elsősorban az üzemmenetre lesz hatással - válaszol a kérdésemre Maszlavér István -, tüzelőanyag-váltást nem hoz magával. A szerepét és a fontosságát akkor érthetjük meg igazán, ha tisztában vagyunk a villamosenergia és a hőtermelés összefüggéseivel. Hőt és villamosenergiát csak egy időben tudunk gazdaságosan előállítani. A problémát az jelenti, hogy jellemzően az igények ezekre nem egy időben jelentkeznek. Egészen más időpontokban szükséges az áram és a hő a háztartásokban, a gyárakban, üzemekben, és merőben más elvárások vannak télen és

TATABÁNYA ERŐMŰ KFT.

Kamarás Zoltán

nyáron. Hol az áramból, hol a hőből keletkezik így felesleg. Az áramot tárolni meglehetősen költséges, és beruházás-igényes, ezért a hőtárolás irányába indultunk a fejlesztéssel. Egy ilyen eszköz abban tud segíteni, hogy az elektromos áramot akkor termeljük meg, amikor azt a lehető legmagasabb áron tudjuk értékesíteni. Eközben a keletkezett hőt betároljuk ebbe az új egységbe, és amikor szükség van rá, kivehetjük onnan. Az elektromos energia értékesítésénél néhány óra eltérés is óriási árkülönbséget jelenthet. A hajnali órákban – amikor a hőre már nagy mennyiségben van szükség, de villamosenergiára még nem – alig kapunk valamit az előállított áramért, sőt extrém esetben – például egy karácsonyi időszakban, amikor minden leáll, nincs szükség sok villamos energiára – még mi fizetünk azért, hogy egyáltalán átvegyék tőlünk azt. Ezzel ellentétben ugyanez a termék néhány órával később már sokszorosát éri. Ezért van nagy szerepe az üzemmenetben ennek a berendezésnek. Reményeink szerint jelentős hatással lesz tehát ez az új eszköz az árbevételeinkre, különösen akkor, ha a villamosenergia ára a válság lecsengése után ismét emelkedni kezd majd. Ez azt jelenti, hogy ha pénteken feltöltjük, szerencsés esetben a tárolt hőmennyiség elegendő hétfő hajnalig. Így ráérünk akkor újraindítani a termelést, azaz akár egy hosszú hétvégén is minden gond nélkül ki tudjuk szolgáltatni a város meleg víz igényeit.

- Milyen munkálatokat kell elvégezni a projekt érdekében, és mikorra várható az átadás?

- Az ország eddigi legnagyobb kapacitású hőtárolóját készülünk megépíteni – kezd a munkák ismertetését Kamarás Zoltán. - A hőtárolóhoz a beruházás során egy meglévő 10 000 köbméteres olajtartályunkat fogjuk átalakítani. Két ilyenünk van, az egyik feleslegessé vált, mert ma már az olajfűtés kizárólag tartalékként szolgál. Hasonló, kisebb méretű berendezések már üzemelnek hazánkban, de ekkora kapacitással ez lesz az első. Egy tatabányai vállalkozás birtokolja a technológiát, és ők is fogják kivitelezni a feladatnak ezt a részét. Sor kerül csővezetékek lefektetésére, csőtartók szerelésére, szivattyú és hőcserélő telepítésére – ezzel leválasztva a berendezést a távhőrendszerrel -, villamos bekötések történnek, valamint egy irányítástechnikai

installáció is kialakításra kerül, és természetesen biztosítani kell az ehhez szükséges épületeket is. A kivitelezési feladatokat közbeszerzési eljárás során az MVM Ovit Zrt. és az Energo-Merkur Kft. konzorciuma nyerte el. Az összköltség közel 650 millió forint, melyhez uniós forrásból 250 millió forint támogatást is elnyert a társaság. A szerződést szeptember 13-án írtuk alá, így elindult a tervezés, a beszerzés, az előkészítés, sőt a konkrét munkálatok is megkezdődtek. Két ütemben fogjuk lebonyolítani a projektet: az első részében az erőmű gázmotorjait kötjük össze a hőtárolóval – ezzel tavaszra, a fűtési szezon végére fogunk végezni. Ennek eredményeként a nyári időszakban a gázmotorokkal és az új hőtárolóval tudjuk már biztosítani az ellátást, a nagyteljesítményű egységeinkkel pedig leállhatunk. A második ütemben folyamatos üzem mellett kerülhet sor a gőzkazán és a gőzturbina által előállított hő betöltési lehetőségének bekötésére a hőtárolóba. A munkálatokat – az uniós pályázati támogatási szerződés értelmében - 2014 novemberére kell befejeznünk, de a kivitelezővel egyeztetve úgy tervezzük, hogy már augusztusban, de legkésőbb a fűtési szezon kezdetére elkészülünk vele. Így bőven marad idő a pályázati pénzek elszámolására is.

- A gáz ára egyre magasabb. Aktuális lehet egy tüzelőanyag-váltás is?

- Ez a nagyobb fejlesztési álmunk – mondja Kamarás Zoltán. - Már a 2010-es tulajdonosváltáskor láttuk, hogy hosszabb távon, gáz alapon nehéz lesz talpon maradni. A lakosság teherbíró-képessége nem viseli el a további árnövekedést, ezért mielőbb találnunk kell megoldást a termelés gazdaságosabbá tételére. Rengeteg megtérülési számítást végeztünk, végül arra jutottunk, hogy egy 6 milliárdos beruházással lerakhatjuk a faapríték-tüzelés alapjait. Előbb-utóbb amúgy is aktuálissá válik a berendezések cseréje - 15-20 év egy erőmű életében már hosszú távra tekinthető -, ezért úgy döntöttünk, a meglévő négy gázkazánból kettőt átalakítunk faapríték-tüzelésűre. Ezek mellé építünk még egy kisebb forróvíz-kazánt faapríték-tüzeléssel, amely nyáron egyedül is képes lesz ellátni az igényeket. Erre azért van szükség, mert a meleg hónapokban a nagyobb kazánok teljesítményét nem lehet olyan mértékben csökkenteni, hogy az megfeleljen az aktuális elvárásoknak. A téli hónapokban ez a rendszer, a két nagy faapríték-tüzelésű kazánal, a kisebb forróvíz-kazánal és a hőtárolóval a város a fűtés korszerűsítési program miatt tendenciálisan csökkenő melegvíz- és távhőigényének 98%-át képes lesz ellátni. Extrém, elhúzódó hideg esetén pedig bevethető lesz a továbbiakban tartalékként üzemelő két gázkazán.

- Sokakban felmerül a kérdés, vajon rendelkezésre áll-e hosszú távon is elegendő faapríték, illetve nem várható-e emiatt erdőirtás?

- A tüzelőanyagot a Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt. biztosítja a számunkra. Átgondolt, felelős gazdálkodás mellett, folyamatosan képesek a nekünk szükséges mennyiség leszállítására. Az erdők karbantartása fontos állami feladat, és ennek melléktermékeként keletkezik az a faapríték, amit mi felhasználunk a kazánjainkban. Így tehát a két folyamat tökéletesen összeilleszthető, mindvégig harmóniában a természettel – nyugtatja meg a kételkedőket Maszlavér István.

- Mi mindent kell megvalósítani az átálláshoz, és mikorra várható a kezdés, illetve a befejezés?

- Ez egy 6 milliárdos projekt, amelynek során a kazánokon kívül épül egy fedett és egy nyitott fogadó- és tárolórendszer, és egy feladó rendszer – mutatja be a fejlesztés elemeit Kamarás Zoltán. - Egy GOP-os pályázattal erre a célra nyertünk több mint 500 millió forintot, és emellett beadtunk egy KEOP-os pályázatot is, ahonnan 1 milliárd forintnyi támogatást várunk. A döntés még folyamatban van. Mi mindeneset-

Maszlavér István

re startra készen állunk: ha a bíráló pozitív, a támogatási szerződés megkötéséig akár már a közbeszerzési eljárást is le tudjuk bonyolítani, sőt optimális esetben idén még a fővállalkozói szerződést is alá tudjuk írni. Így a jövő év már a tervezéssel indulhat, majd az előkészítés után belevághatunk a konkrét kivitelezésbe. Jövő ősze tervezzük az egyik kazán és a beszállító rendszer üzembe helyezését, sőt ekkorra a kis kazán is elkészülhet, a másik nagy pedig a fűtési szezon végére kell, hogy rendelkezésre álljon, mert 2015 derekán az uniós projektet zárni kell.

- A gázzal a faaprítékra való átállás nagyon jelentős megtakarítást jelent majd. A beruházás várhatóan 6-7 év alatt megtérül, ezt követően – remélhetőleg - nem lesz szükség állami támogatásra, ami jelenleg az ár megfizethető szinten tartását szolgálja – zárja a beszélgetést Maszlavér István.

Cseh Teréz